

მუშა

	1 წ.	6 თ.	3 თ.	1 თ.
	მ.	მ.	მ.	მ.
თბილისში.	5	2	50	1 25 — 50
თბილ. გარ.	6	3	—	2 50 — 60
საზღ. გარ.	10	5	—	3 — 1 —

შინაარსი:

1) რა გააკეთა ძველ სამინისტროს და რას უნდა მოელოდეთ ახალ სამინისტროსაგან. 2) ფელეტონი: ზეციური მთავრობა და მისი კანონმდებლობა. 3) ლია წერილი „ლაშქრის“ რედაქციას. 4) ახალი ამბები. 5) რუსეთის ქრონიკა. 6) წერილი „მოსწავლე ახალგაზრდობას“.

რედაქცია ლია (უკლებს გარდა) დილის 10 ს.—2 ს.; საღამოს 5 ს.—7 საათ.

აღრესი: თავდაზნაურობის სახლი, სასახლის ქ., № 117.

№ 14

ოთხშაბათი 21 ივნისი 1906 წ. თბილისი

№ 14

რედაქცია სთხოვს ყოველგან ყველა ამგანაგებს, თანამაზრებებს და იმთ, ვინც თანაუგრძნობს გაზეთის მიმართულებას, გაუწიოს ენერგიული დახმარება: ეკონომიური და იდეოლოგიური კოპერაცია გაზეთის გამოცემის საქმეს: საღამოების გამართვით, სპექტაკლების დადგმით, ხელის მოწერის გამართვით, და რეფერატებით.

ფოხოთ პროვინციაში გაფანტულ ამხანაგებს ხელი შეუწყონ გაზეთის გავრცელებას, მოგვაწოდონ წერილები და კორესპონდენციები.

ვთხოვთ ჩვენ აზნაბებს პრ. მინისტრს ფულადი ყოველშაბათობით გვიგზავნონ თუ სურთ, რომ შემადგენლობის მიხედვით გაზეთი

ჩვენ მზად ვართ დავუთმოთ ჩვენი გაზეთის პატარა კალონები მუშის, მწარმოებლის მიერ გამოცხადებულ პროტესტს მზავრელთა წინააღმდეგ და ამით ხელი შევუწყათ მუშების დიად ბრძოლას სახელწიფოსა და კაპიტალის წინააღმდეგ.

რა ბაბაქათა ძველმა სამინისტროსა და რას უნდა მოელოდეთ ახალი სამინისტროსაგან.

რა გააკეთა გორემიკინის, სტიშინსკის და გურკოვის სამინისტრომ? რა და ის, რომ, როდესაც „დუმის“ 500 ენამ მოსთხოვა ამნისტია, მაშინ ამ სამინისტრომ მოუხმრა და მოუქმრა ჩამოხრჩობა, დახვრეტა და ციმბირში კოლონიზაცია. როდესაც ძველ სამინისტროს მოსთხოვეს სინილისის თავისუფლების განხორციელება, მან თავის უსინილისობას მისცა თავისუფლება. როდესაც ძველ სამინისტროს პრესის თავისუფლება მოსთხოვეს, მაშინ მან არა თუ დაუწყო თავების ჭრა სისწრაფით ეურნალ-გაზეთების გილრას, რომელსაც ყველა მოკრილი ერთი თავის მაგიერ ეჭრდებოდა, არა, ორის მაგიერ სამი, არამედ მოსპო საფოსტო და სატელეგრაფო კორესპონდენციათა თავისუფლება—აქრძალა მისთვის უსიამოვნო წერილების და დეკლარაციების გზავნა.

ნა. როდესაც ძველ სამინისტროს მიწა მოსთხოვა გლეხობამ, მაშინ სამინისტრომ კახელები და სტარანელები გაუგზავნა დამწეულ გლეხობას და დაავალა მშვიერი უმიწა-წყლო გლეხებს ერჩინათ მძღარი ჯალათები ხალხისა და მისი თავისუფლებისა.

როდესაც მოთმინებიდან გამოსულმა „დუმამ“ პროტესტი გამოუცხადა ძველ სამინისტროს და მოსთხოვა გარედ გათრევა, მაშინ გატხარებული დუმა დაადნო და დაქლევა მთავრობის გულცივმა პასუხმა—ისედაც რევოლუციონურად ქლექიანი „დუმა“ მთლად დაქლეტიანდა. ქლექიანი არავის უყვარს.

არ შეიკვრა ხალხმაც „დუმის“ ქლექი, რომელიც დუმამ რევოლუციის შეპყარა: აჯანყდა ისევ ისე პროლეტარიატი და გლეხობა: გაანადგურეს ბატონების მიდამო, გადაუწყვეს მძღარი სახლები, მოუხილეს გვერდები „სტარანეცებს“, აჯანყდა ჯარი, კახელებმა თავიანთი უფროსი გაროხვეს გლეხის მაგიერად, რადგან ცხადდ დაინახეს, რომ ამ გვარ ოპერაციას მათი მძღარი უფროსი უფრო აიტანდა, ვინემ მშვიერი გლეხი. აირია ისევ ის, მთავრობის მონასტერი. და, თი, უმალესმა მთავრობამ მოისურვა, чтобы Горемыкинъ отправился по миру мыкать свое горе о потерях мѣста перваго министра.

მოდის ახალი სამინისტრო, რომელსაც გაუტენია თავის პორტფელი პროექტებით, მაგრამ პროექტიცაა და პროექტიც.

რა იქნება ამ პროექტებში?

რა და ძველი საქმელი ახალი სოუსით: ამნისტია პატარა პარაგრაფში გამოთქმული და უზარმაზარი შენიშვნით ზედ დართული, ე. ი. ამნისტია სიტყვიერად ბოძებული, რელურად განუხორციელებული იქნება.

გლეხობას მისცემენ მიწას, მაგრამ დაადებენ ისეთს ვალს, რომელსაც მოუნდება ის მიწა, რომელსაც მთავრობა გაიმეტებს გლეხობისთვის და ამას გარედ გლეხის მუშაობის მეტი ნაწილი,

კიდევ რა იქნება პროექტებში? რა და სიტყვის თავისუფლება მუშათათვის.

წერის თავისუფლება კალმის რესკითათვის,

კრების თავისუფლება „ცხოვართა ფართათვის“,

გაფიცვის თავისუფლება კაპიტალისტებათვის,

სინილისის თავისუფლება სოციალ-დემოკრატებისთვის და მთავრობის პრინციპით გაფლენილ უსინილისობათვის.

და.

ლია წერილი „ლაშქრის“ რედაქციას.

ჩვენ, ქუთაისის მუშები, ღრმად ილწოვითვლინ ვაზ. „ლაშქრის“ რედაქციის საქცილით. სიბრაულეს, დიად სიბრაულეს ვუცხადებთ იმ მუშებს (თუ კი მართლა ისინი მუშები არიან), რომლებიც მართლაც ტუსინათლო „ლაშქრის“ ლოტბარობით თვითმპრობელურად ბრძანებენ: „ანაქისტებმა ვაზ. „მუშას“ სახელი გამოუცვალონ“. ამ წერილის დამწერი მუშები თუმცა ანარქისტები არა ვართ, მაგრამ ჩვენ გვალელებს ის შემადრწუნებელი, მუშა ხალხის წინსვლის შემოპრკავი, ის ყოველივე კულტურის და პროგრესის უარყოფელი საშუალებანი, რომელიც ვერე თამამად და შეუპოვრად იხმარეს ვაზ. „ლაშქრის“ არშეყოფითა და გაიძვრობით დამთვრალმა თბილისის რამდენიმე კავშირის მუშებმა. ჩვენ ღრმად დარწმუნებული ვართ, რომ ასეთი ქცევა მუშებისა (ვიმეორებ თუ მართლა ისინი მუშები არიან) არ არის ბუნებრივი და მათი ბრძანებითი კილოს მექანამდვილად შეგნებულ მუშის გულიდან როდია ამონახეთი, იგია სწორედ ნაყოფი ფანტიკოსობისა, რომელიც ასე რიგად გავრცელდა ამ ბოლო დროს სოც-დემოკრატთა ლიდერების მოხებით, თუ გინდ წარმოვიდგინოთ, რომ „ლაშქრის“ მუშები ნამდვილად სოც-დემოკრატულად შეგნებული პირები არიან, მაშინაც ვერ დავიჯერებთ, რომ ეს მუშებმა მათ ავალბდეს—უბრძანონ ამა თუ იმ რედაქციას, გაზეთს სახელი გამოუცვალეთ! ჩვენ, მუშები, უნდა ვებრძოდეთ ყოველივე ბრძანებას, ყოველსავე ბატონობას საიდანაც და ესაგანაყ უნდა გამოვხატოთ იგი. დროა შევივანოთ.

რომ ერთი კერპის დაზოზა და მეორის აღდგენა და მისი თაყვანისცემა მუშის ახალ ბატონ-ყმობის უღელში გაბმას მოასწავებს. ერთი ბატონის ტახტიდან გადმოყრავება და მეორის ზედ წამოსკვება მუშათა საქმის ხელ-ახლავ დაწყება იქნებოდა. თუ დღევანდელ მყვლფელ მტარვალთა მაგიერად გავვიბატონდა სხვა მტარვალი სოც-დემოკრატის, ფედერალისტის გინდ სოც-რევოლუციონერის სახელით, ეს ხომ ჩვენთვის იგივე თვითმპრობელი ბიუროკრატები იქნებიან და სხვა არაფერი! ამ რიგად ჩვენ, მუშები, ხომ ჩვენივე ხელით გამოვიკრით ყელს! ჩვენ უნდა ვცთოდებდეთ ყოველივე ახალი მიმართულების და მოძღვრების ვაცნობას, რამე საშუალება გვექნეს კრიტიკულად და შეგნებულად მივეზბრო ამა თუ იმ მოძღვრებას. დიად ჩვენ ამას უნდა ვცდილობდეთ და იმას კი არ წამოვტრატავდეთ ან ტურვიით ამოვიძახებდეთ, რასაც ზევიდან ჩამოგვძახებენ. სწორედ ასეთი შეგნების შემდეგ ჩვენ შეგვიძლიან თამამად მივეზბროთ ან სიგებით დავვმოთ ესა თუ ის მოძღვრება. ჩვენ ქუთაისის მუშები, ღრმად დარწმუნებულნი ვართ, რომ დიდი უმრავლესობა ჩვენის ამხანაგებისა სავესებით ან სრულიად ვერ იცნობს ანარქისტების მოძღვრებას, ან თუ „იცნობს“ ვინმე, ისიც ვაზ. „ლაშქრის“ პირით, ან მეორე კლასიდან გამომხტარ „პროპაგანდისტის“ ჩაგონებით. სწორედ ასეთები უნდა იყვნენ „ლაშქრის“, „პროტესტანტები“, რომელთაც მუშის ნამდვილი ინტერესები უკუ უზღდათ და ტიმოფევეის არიყოს, გაზეთის დაბურვას ან სახელის გამოცვლას ბრძანებენ. (გაზეთის სახელის გამოცვლა ხომ ტიმოფევესაც არ უბრძანებია!) რას ამტკიცებს ეს, თუ არ შეუგნებლობას და ფანტიკოსობას?!. რასაკვირველია, ლანძღვა გინებას არავითარი ადგილი არ უნდა ჰქონდეს პრესაში და ამას არც არავის მოვეუწონებთ, პირიქით, გვამობთ სასტიკად, მაგრამ ერთი მიზრძანეთ: ვინ აიგლო სასაცილოდ ჩვენი პრესა, ვინ გახადა იგი უშვირ ლინძღვა-გინებისა და კლასიწამების დღე ჰრეტელ წყაროდ? ვინ უკი გაიხაჯოთ და გადაკლათ

თვალი ჩვენებურ სოც.-დემოკრატიულ პრესას: „მოგზაურს“, „სხივს“, „განთიადს“, „ელვას“ და მათ გაგრძელებას „ლაშქარს“. რას წარმოადგენს ეს, უკაცრავად სიტყვაა, პრესა, თუ არა უშვერი ლანძღვა გინების ვეებერებელა მოკვეს? გადათვლიერეთ ყველა ნომრები ფ. მახარაძის წერილებით დაწვებული ვიდრე თავგეშმაკის მართლა და „ლაშქრ მოხეულად“ დაწერილ — კიდევ უკაცრავად — წერილებამდე და ამაში ცხადად დარწმუნდებით. ამით ჩვენ არ გვინდა გამოვესარჩლოთ ვისმე და კიდევ ერთხელ ვვამთხუად გილო სიტყვების ხმარებას მწერლობაში. ჩვენ კარგად ვაღვანებთ თვალყურს „ლაშქარს“, „შრომას“ და „მუშას“ რომელიც მართლა კარგა მოზრდილი „ყუშპარი“ გაუმსაპინძლა სოც.-დემოკრატიულ „ლაშქარს“ ღმის სულის ჩამდგმელთ, მაგრამ ისიც კარგად ვიცით. რომ ეს გამასპინძლება მოხდა სწორედ მას შემდეგ, რა, სოც.-დემოკრატებმა ანარქისტებს ქურდი და ავაზაკები უწოდეს. ჩვენ კი გვგონა, რომ „ლაშქარი“, „ნობათის“ სასტიკ კრიტიკას კრიტიკითვე უპასუხებდა, მაგრამ აი, ვხედავთ, თუ როგორი „კრიტიკა“ გააკეთეს „ლაშქარსტებმა“. ჩვენ კარგად ვიცით თუ როგორის პატიოსნებით აცნობენ სოც.-დემოკრატები ხალხს სხვა პარტიებს. მაგ.,

სოც.-რევოლუციონერების და სოც. დედრალისტების შესახებ მიტომ იმას გაიძახოდით ხალხში, რომ ამთ ბატონ-ყმობის აღდგენა საერთო (სოფელ კურსებში ქუთ. მახლობლად) ეს რომ გაიგეს სოც.-დემოკრატების პირით ანაურ გ—შვილებმა ყველანი სოც.-რევოლუციონერთა ბანაკში გადავიდნენ, აქაო და ყმებს დაგვიბრუნებენ თურმეა!). ანარქისტების შესახებ ხომ სულ იმას გაიძახოდით, რომ ესენი ნათესაობას უპაყოფენ და ამბობენ, რომ დამამ ერთმანეთზე დიქორწილონ, არაფერს არ ნიშნავს! აი, სწორედ ბინძური საშუალება, აი სახიზლარი მოვლენა!

ასეთ მაგალითებს აუარებელს მოვიყვანდით, მაგრამ აქ ადგილი არაა, ახლი კი სასტიკ და ენერგიულ პროტესტს ვუცხადებთ გაზ. „ლაშქარს“, რომელიც ყოვლად უშენიშნოდ ათავსებს თავის ფურცლებზე ჩვენის ღრმა რწმენით შეუდგებელ ამხანაგების პროტესტის წერილებს და ამით ხელს უწყობს მუშებში განუთქილებების ჩამოვლას, ნებსით და უნებლიედ ხელს უწყობს მუშების გონების დაბნელებას და არა განვითარებას.

მ. ლაღიძის ქარხნის მუშათა მონდობით ხელს ვაწერ მუშა კოლია ილარიონის ძე ელიაშვილი.

ამხ. „კოლხიდის“ მუშათა ჯგუფის მონ-

დობილობით, მეშა ირმდი იელიანეს ძე ტყეშელაშვილი.

ი. ხაინძავას ქარხნის მუშათა მონდობილობით ხელს ვაწერ მუშა ბესარიონ კოტიტაშვილი ძე ქანკალაშვილი.

იოსებ აბზიანიძე მუშების მონდობილობით:

სარდლიონ აბზიანიძის ქარხნის მუშების მონდობილობით, ხელს ვაწერ, ნოე მელქისედეკის ძე ლოლაბერიძე.

ამხანაგების მონდობილობით ნოქარი ხელს ვაწერ კოსტა. პ. ისკანდარიძე.

ამხანაგების მონდ, ნოქარი სანდრო ლლანტი.

ამხანაგების მონდობილობით ნოქარი, ვასილა იოსელიანი.

ამხანაგების მონდობილობით მუშა თეოდორე კინცაძე.

ჩემი წრის მონდობილობით, მუშა აკაკი სულავა.

ჩემი წრის მონდობილობით, ნოქარის. ხელს ვაწერ გრიგოლ კობიძე.

ახალი ამბავი

— მიხაილოვის ქუჩაზე, ერთ ახალგაზდა ვაჟართან, რომელიც უწინ ქუთაისში ცხოვრობდა და რომელმაც შემდეგ თბილისში მალაზია გააღო, შესულა ერთი სოც.-დემოკრატი; შეუტრანა ქაღალდი და უთქვამს. ამ ქაღალდზედ ხელი მოაწერეო. ვაჟარს უკითხავს ეს რა არისო. სოც.-დემ. უპასუხნია წერილ ვაჟარებს კრება ექნებათ და თავი უნდა მოიყაროთო, ვაჟარი დათან-

ხმებულა და ხელი მოეწერაო. გან ვაჟარს ქართული არ სთქმის, შემდეგ გამოირკვა, რომ ის ქალი, რომელზედაც ვაჟარს მოაწერა ყოფილა გაზეთ პროტესტი. აი ამ ვაჟარს ნებენ ხელს პროტესტზე.

სოც.-დემო! ტუთილად თავს და ბლაჯნით პროტესტს ჩვენ თქვენის ბრძანებით აწერს უცვლით სახელს. ამის გარდა გვყავს ნამდვილი მუშები, რომლებსაც სსურთ გაზეთი გამოეცხადოს სახელით თქვენი პროტესტის ჯის საქმეა.

— დ. სურამი. 16 ივნისს ღამის 2 საათზე იუნკერების რულებმა მოკლეს წითელი ლი ნიკო ურუმბელაშვილი. ლიც იყო სალდათობიდან გაქცეული ოქტომბრის გაფიცების 19 ივნისს იგი დაასაფლავეს. ხალხი ნაკლებათ დაესწრო, ნაც ხმა გავრცელდა, რომ ტაყი ყაზახებით იქნებოდა და ძლოა რამე მოხდესო.

— 19 ივნისს, კიროჩნი პოლიციამ დაბეჭდა გადილობის მალაზია. მიზეზი დაბეჭდვის კიდევ არ იცინა.

— როგორც გადმოგვცეს ლისის ჯარებში დიდი მოძრაობა 27 მინერესკი პოლიცია სალ-

ფელეგონი

ზეზიფიერი მთავრობა და მისი კანონმდებლობა.

(გაგრძელება) *

ადამიანის წყვედილით მოკლმა წარსულმა, ცხოველისაგან ცოტათი განსხვავებულ ჩვენი წინაპრების უფიცობამ დაგვიტოვა ჩვენ ისეთი გონებრივი სამკვიდრო — სარწმუნოება — რომელიც თავის სათაფის ახლო არ აღემატებოდა მარცვალს, რომელიც ადამიანის წყვედილით მოკლულ ისტორიულ სათაფელში, ცხოვრების პირობების მეოხებით, უხვით ითესებოდა პირველყოფილ ადამიანის უფიცობის ნიადაგზე. დროის და სივრცის გავლენით, ისტორიის, ეპოქა ცვლის და ბუნების სხვა და სხვაობის გავლენის ქვეშ იცვლებოდა კაცი და მასთან ერთად მისი გონება — მისი უფიცობა და ცოდნა. მაგრამ სარწმუნოებრივი მარცვალი, რომელიც უხვად ითესებოდა ადამიანის უფიცობის ნიადაგზე უფრო მრავალი იყო ვინმე ქრმატიანების ნიადაგში ჩათესილი მარცვლები. ბოლოს და ბოლოს ის მცენარე რომელიც ადამიანის უფიცობის ნიადაგზე აღმოცენდა — სარწმუნოება — გაიზარდა ისეთ უხარ-

მაზარ მცენარედ, რომელიც ხშირად თითქმის სასვებით ჩრდილავდა „ხეს ცნობადისა“ და ღლესაც, მაშინ როდესაც ნიადაგი ხელს უწყობს, ჰლამის სულ მთლად დაბნელოს ადამიანთა გონება.

დღევანდელ საზოგადოებრივ განვითარებაში ორი ძალა ებრძვის ერთმანეთს და ცდილობენ წავლიჯონ ხელიდან ერთი მეორეს კაცობრივობა. ერთი მხრით მთავრობა, რა გვარიც უნდა იყოს ის, სულდგმულობს, ცხოვრობს და ცვდება მიმადლებით (благодарить) ღვთისათა, მეორე მხრით კი ხალხი იბრძვის თავის კაცობრივობა იდეებისათვის. ჩვენ ისეთ ისტორიულ ხანაში ვცხოვრობთ, როდესაც მეცნიერებამ მოაგროვა მასალა ახალი ცხოვრების დასაწყარებლად, მაგრამ მიუხედავად ამისა მღვდლები და სახელმწიფო, სარწმუნოება და მთავრობა ეცილებიან ერთი მეორეს კაცობრივობის ამაღორძინებელ მასალებს; ამ ორ მოცილებთა შორის სდგანან ისეთი პირები, რომლებსაც არ უნდათ წაეჩხუბონ არც ერთს, არც მეორეს; ყველა მათ წინააღმდეგ კი სდგას, მათი საერთო მოპირდაპირე და უარყოფითი, ასაღორძინებლად მზაყოფილი კაცობრივობა. სოცველის და მამასაღამე მით უფრო ადამიანის პსიხიური მდგომარეობა უფრო ძველია, ვინმე ეგრედ წოდებული მარქსის ეკონომიური ურთიერთობა, საწარმოო ურთი-

ერთობა და წარმოების იარაღები; ცხოველის ტენი უფრო ძველი და უფრო ძირითადი საწარმოო იარაღია ვინმე სამეურნეო (хозяйственный) იარაღები. ამიტომ ადამიანის გონებრივი განვითარება განისაზღვრება იმ წრით, იმ პირობებით, რომლებიც უსწრობენ დროში არა თუ ადამიანთა შორის ეკონომიურ ურთიერთობის, დამყარებას, არამედ თვით ადამიანსაც.

ისტორიკოსისთვის გეოგრაფია იგივეა — რაც საწყაროსთვის მზე (*). ყველაფერი მოძრაობს; ისტორია მოძრაობაა, მაგრამ ყველა მოძრაობას შენააჩსი აქვს ყველა ისტორიას ადამიანები ჰყავს სახეში. თუ ტერიტორია არ შეიძლება ჩავთვალოთ ფაქტორად იმ მოსაზრებით, რომ მისი მოქმედების ნაყოფი განისაზღვრება ადამიანების ბუნებასთან დამოკიდებულობით, მაშინ არც ის შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ადამიანი ჰქმნის თავის ბუნებას. თვით ისტორიის სათავედან დაწყებული, თუ ისტორიის სათავე აქვს, ხალხის ცხოვრების და მიწის ცხოვრების შორის არსებობს ისეთი ღრმა კავშირი, როგორც თელის და ნიადაგის შორის; ბუნება დაუშორებელია ისტორიისაგან ისე, როგორც ფიზიკა ეთიკისაგან. იყო დრო, რო-

დესაც გეოგრაფიაზე ლაშქარს დაწენ და ისტორიის სწავლაზე, თითქმის ისტორია ჰყავს ბოლდეს. ადამიანების ისტორია ერთი მომენტი ჩვენი ჰლანკი ცხოვრებაში.

ჰაერის და ნიადაგის გავლენით, რომელსაც განიცდის ადამიანი რომელიც ვერ აუღლენია ადამიანობა ბუნებასთან, იარაღ რომელიც ადამიანმა შექმნა სამომქმედლოთ, თვით ბუნების ღლენით, შრომის წესი, რომელ შეგუებულია გარემო ბუნების ხასიათს, ცხოვრების შეგუება ბუნებას და სხვა პირობებთან, ნაყოფი შეგუებისა — ცვალებადობა ადამიანის ბუნებისა, — აი ის ფაქტორები, რომლებიც, ერთი მხრეში გადახლართულნი მოქმედენ პირველ ყოფილ ადამიან ბუნებაზე, ბუნებაზე, რომელ ყველა ჩამოთვლილ ფაქტებს ზღაღათვის, როგორც ერთი ფაქტორი თანაირ და ყველა ერთადეი საზღვარევე ადამიანის გონებაში მზებობრივ დამოკიდებულებას, დამოკიდებულებას ბუნების მოვლენების ურთიერთობაში, მსგავსად დამოკიდებულებისა, რომელსაც პველ ყოფილი ადამიანი ხელაღვის მოქმედების და ამ მოქმედებებზედგების შორის. პირველყოფილი კაცი ბუნების ნამდვილი ბავშვი იყო პროტესტ ბავშვი, სესტი გონება

*) იხ. გაზ. „მუშა“, № 10.

*) იოგ. კოლხუისი თავის წინასიტყვაობაში მოსკან გამოცემულ პოპონიის მელაის თხზულებაში.

ბის დასჯის წინააღმდეგ. მთავრობას დასასჯელი სალდათების კარსში გაგზავნა ჰქონია ფიქრად, მაგრამ ეს აზრი ჯერ ვერ მოუყვანიათ სისრულეში.

— 19 ივნისს მამა-დავითში მირიანის სახლის წინ რამოდენიმე ტყვიით მოკლეს „ტიგრანა“. მიზეზი მკვლელობისა უცნობაა როგორც ამბობენ, ლანძღვა-გინება მოკლულის მხრივ.

— ქალაქის საბჭოს ორშაბათის მორიგმა კრებამ სხვათა შორის განიხილა საკითხი ავკალის ქუჩაზე ელექტრონის კონკის მოწყობის შესახებ. კრებაზე ასტუდა ცხარე კამათი. რამოდენიმე ხმოსნები სასტიკთა ეწინააღმდეგობრივად ამ საქმეს უსახელო საზოგადოებაზე გადაცემას. საბჭომ ეს საკითხი კომისიას გადასცა.

— გაიფიცენ 20 ივნისს და შესწყვიტეს მუშაობა სარაჯევის ქარხნის მუშებმა. წარადგინეს მოთხოვნებიანი ეკონომიური ხასიათისა.

— 20 ივნისს დილის 9 საათზე ტატიანის ქუჩაზე, როცა რკინის გზის არტელშიკის ზავილოვს ფული მიჰქონდა ამიერ კავკასიის კომერციულს განყოფილებაში თავს დაესხნენ 5 შეიარაღებული კაცი. დასტურეს ერთი დარაჯი, მეორე კი მოკლეს. გაიტაცეს 5500 მანეთი

მძარცველები მიიშალენ, რამოდენიმე ხნის შემდეგ შეიპყრეს ორი კაცი, ერთს მათგანს რევოლვერი უნახეს. თავდასხმის მონაწილეობაზე ორივე უარს ამბობენ.

— სათავადაზნაურო შკოლის პედაგოგიური საბჭოს გამგე წევრებათ იქნენ არჩეული 6 კაცი. ჩიტაძე, ბოცაძე, სურგულაძე, კარიკაშვილი თავთაქიშვილი, და იაშვილი. ამათ უნდა აირჩიონ დანარჩენი მასწავლებლები მთელის სათავადაზნაურო შკოლისა.

— ეს ერთი თვეა თბილისში გაუიცული არიან თამაქოს ფაბრიკის მუშები. (მიუხედავად იმისა, რომ ქალაქში პაპიროსი გამოიღო) ადგილობრივი პაპიროსი ქალაქში თითქმის აღარ არის. მიუხედავად ამისა ქარხნების პატრონებს კიდევ არ დაუქმავილებიათ მუშათა მოთხოვნილებანი.

— ქალაქში შაქრის ფასმა აიწია. ნამეტნავათ ფასს აუწიეს მიგრანტო ქუჩებში. აქ ბევრგან 18—21 კაპ. ჰქონიან გირვანქას.

— ხეალ ხელშემათს, 22 ივნისს გამოვა ახალი სახალხო გაზეთი „ზღუდა“. პირველი ნომერი შემდეგის შინაარსით. 1 გლუბი. 2 ლექსი. 3 მშრომელი ხალხი, შეერთდით, 4. ახლოვდება განკითხვის დღე, 5.

პატრონი, ბუნებრივ მოვლენებს გულუბრყვილოდა ხსნის. ის დაულოლავედ ეძებს პასუხს ყველა კითხვებზე, რომლებიც კი მოუვა თავში. რადგან მას ჯერ არ მოეპოვება ის გონებრივი ძალა, რომელსაც კაცი ღღეს მეცნიერებაში ჰპოვებს, ამიტომ ის ეძაუფილდება თავისი ფანტაზიით, თავის გონებათა გალომირებულით, აზრდობებით, რომლებიც ირევიან მიზეზობრივ ურთიერთობის შეუწყველ მის გონებაში, ე. ი. მოვლენათა ურთიერთობის ისეთი ახსნით, რომელიც მას ან შიშის ზარს სცემს ან აღვიძებს მასში აუსრულებელ, განუზომარეულ სურვილებს. რამოდენად უფრო პირველ ყოვლია ადამიანი, იმოდენად უფრო რელიგიოზურია: უფრო სწამს, ვინც იცის, თუ ვინმემ ეკითხა შეხედო მის რწმენის საგანს, სულ მთლად გადაიჩევა და გაფთხდება. ამ გვარია მისი მეგობრების წრე, ამ გვარია მისი ოჯახობა, მისი კლანი, ამ გვარია ყველა ისინი, ვინც იმყოფებიან იმ გვარსავე ბუნებაში, გარეშე წრეში. მთელი კომპლექსი ცრურწმენათა, გრძნობათა გალომირებული და სურვილებისა, ლეგენდებისა და აზრებისა, „ქვეყნებისა განქანისა, რომლებიც გადაიან წინაპრებიდან მემკვიდრეებზე, სიტყვით ან წერით და მემკვიდრეობით

სავე გაფლენით გადაიქცევიან უცვლელ დოგმებად, და ბოლოს ყველა ესენი წარმოადგენენ იმას, რასაც „სარწმუნოებას“, „რელიგიას“ უძახიან.

არ არის საუკურო, რომ „ადამიანის სახელწოდების კანდიდატები“ — ძალი, კატა და სხვა შინაური ცხოველები — განიცდიან იმ შიშს, რომელიც იპყრობს მათ პატრონს, ისინი იმოდენად დაკავშირებული არიან სულით და გრძნობით თავთან პატრონებთან, რომ ისინი იმ გვარადვე, გრძნობენ შიშს მათთან უცნაური მოვლენის წინაშე, როგორც მათი პატრონები.

ამიტომ ყველა სარწმუნოება, განურჩევლად ცხოველების და ადამიანების, არსებითად ერთ და იმავე წყაროდან არიან წარმომდგარი — შიშადგან, სიყვარულიდან, უფიცობიდან, სულ-ერთია წინააღმდეგი არიან სარწმუნოებანი, თუ განსხვავებული ერთი მეორესაგან. ყველა ადამიანი სცოვრობს რთულ პირობებში, ჩაქრილი და გატაცებული ცხოველების ტალღებით, მაგრამ, რადგან ყოველი ადამიანი ბუნებრივად მისწრაფვის შეინახოს თავისი ინდივიდუალური ძალები, ამიტომ ის ეძებს თავისი ზურგის გამაგრებელს გარეშე ბუნებაში, გარეშე პირობებში; ასე იქცევა იმიტომ, რომ უნდა სძლიოს ის შიშში, რომელიც მას მოელოდა და ხშირად მოეცლინება კიდევაც და

სახელწოდება სათათბირო. 6. სათათბიროს მშრომელთა ჯგუფის პროგრამა. 7. ჩვენებური ამბები 8. რუსეთში; ა) გლეხების მოძრაობა, ბ) მუშების მოძრაობა, გ) მოძრაობა ჯარში, დ) ამა მოვიდა მოგვი აღმოსავლეთით (ზღაპარი). ფასი 1 მ. 60 კაპ. საში თვით 80 კაპ. ხელის მოწერა მიიღება რედაქციაში (Тифлис, саперная, 43) და წერა-კითხვის საზოგადოებაში.

— გამოვიდა ახალი კვირეული გერმანული ეტრნალი „Kaukasische Post“ (კავკასიის ფოჩტა) შემდგომ შინაარსით:

1) ჩვენ მკითხველს, 2) პოლიტიკურა მიმოხილვა, 3) სხვა და სხვა ცნობები, 4) ბელოსტაის პოგრომი, 5) გერმანულ ახალშენებელს, 6) ბაქოდან, 7) უსხოეთი, 8) ლიტერატურა და ხელოვნება, 9) გენერალის იმენი, 10) ახალი წიგნები, 11) გერმანელები ამიერ კავკასიაში და სხვა.

როგორც მოწინავე წერილიდან სჩანს ორგანო იქნება დამკველი და გამომატველი ამიერ კავკასიის გერმანელთა ინტერესებისა.

ქუთაისი წლიურად ღირს თბილისში — 5 მ. სხვაგან გაგზავნით 6 მ. ცალკე ნომერი 10 კ.

რუსეთის ქრონიკა

ნიკოლაევის მახრაში — აგრარული არტულობა, მომეტებულია ძლიერა ბალახოვში.

„ხარ. დნ.“ გლეხ-კაცების მღელვარებაზე სერდოვის მახრაში, სარატოვის გუბერნიაში, სწერს შემდეგს, ამ უკანასკნელ დღეებში გახშირდა ცეცხლის წაყიდება მემამულეების კარმიდამოებში: გლეხები ჩვეულებრივად, არავითარ მონაწილეობას არ იღებენ ცეცხლის ჩაქვარში, ამასთანავე გლეხები თბიანე მებატონეების სათივებს, ჯერ კიდევ შემოუსვლელ პურს და სხვა. აშკარად აშჩევენ ამ უკანასკნელ ორი კვირის განმავლობაში, რომ გლეხები უარყოფენ ყოველწიარ სამუშაოზე მემამულეებთან: გაუიცვების მნიშვნელობა დღითი დღე იზრდება, აგრატორების დაუშვარებათ რიცხვად ეტრად ერთ სოფლიდან მეორეში და ფესს იკიდებს იმ საზოგადოებებში, სადაც ჯერ კიდევ არავითარი მონაწილეობა არ მიუღიათ აგრარულ მოძრაობაში.

დღეს კულოცის მინდორზე შესდგა მიტინგი „ბულონიკებისა“ რიცხვით 3000 კაცამდე. აპრობდენ ფულის დარიგებას გაკირებულ-

ამ გვარად აიცილნოს თავიდან მოსალოდნელი უბედურება ან განახორციელოს ის სურვილები, რომლებიც ის საგნებით შეიპყრეს.

სარწმუნოებათა წარმოების წყაროთ უნდა ვიცნათ აგრეთვე ის მნიშვნელოვანი ელემენტი, რომელიც დამოკიდებულია ადამიანის ცეცხლისაგან, საზღოაბისაგან (отъ шаташи), სახელდობ, გონებრივ განთავისუფლების მოთხოვნილება, ე. ი. გონებრივ ძალთა დასვენება გონებრივ ძალთა ხზარის შემდეგ. ამ გვარი დასვენება შეიძლება ან დასვენებით, ან დათრობით.

სიმთვარალის მიღრეკილება ადამიანში აიხსნება მისი აზრების დაღლივით. ადამიანი, როგორც მოაზრე ცხოველი იღლება მსჯელობისაგან, სხვისი მოქმედების ყურის გდებისაგან, თავისი მოქმედების შედარებით გარეშე ბუნების ურთიერთობებთან, თავისი სურვილების მოქმედებაში გაყვანისაგან და სხვა; ამ გვარ გონებრივი მუშაობის შემდეგ დასასვენებლად ის აძლევს სრულ თავისუფლებას თავის წარმოდგენათა ზღვას, რომელზედაც უხვად არის გაბნეული აგორებული, ტალღები ოცნებობისა, კიმერებისა და სხვა ფანტომებისა; ის გაერთობა ამ გვარად მისტიკურ აზრთა თამაში, რომელიც შეუძლებელს შესაძლებელად ხდის, ოცნებას სინამდვილე, ეძებს სიამოვნებას სიგიჟეში და სიკვდილშიც კი — სიკვდილში, რომე-

ლიც აძლევს მას, არა თუ ნაკლულ თავდავიწყების საშუალებას, არამედ სრულ თავდავიწყებას. ყოველ დღიურ ცხოვრებაში ადამიანის მოქმედების წუთებს მოსდევს უმოქმედობის წუთები, სიკვდილის მსოფრთველს ჩქეფს მოსდევს ძილი; მსგავსად ამისა ადამიანთა ცხოვრებაში გონების მსოფრთველს მოქმედებას მოსდევს ისეთი პერიოდები, როდესაც ადამიანი უარყოფს გონების ყოველი მონაწილეობას, არ ეპარობს გონების ამ უარყოფას და მიდის თავის უარყოფაში იქნამდი, რომ ზიზღით უყურებს ყოველივე გონიერებას და თავის არსებობის გამართლებას ეძებს იქ, სადაც ყველა — სიმატოლის შეგნება შეუძლებელია სიმთვარალეში, სარწმუნოებაში. აი ამ მიღრეკილებისაგან წარმოსდგა დედამიწის ყველა ხალხებში, სადაც აქვთ ეს ჩვეულება, სიმთვარალის მოთხოვნილება, სათრობი სამსვლების და გამაზრებელ საწამლაგების საშუალებით. ამ სასწავლებს და გონებას მამურობელ საწამლაგებს შეჰქმნ უბედურა და ბედნიერთა ცხოვრებაში სისამოვნო სხვადასხვაობა: მშვიდრს ეჩვენება მშვენიერი ნადიმები და იმათ კი ვინც ყველას სძავს და სძულს ესოზრება უსახლგრო ბედნიერება, რომელსაც ის აღწევს პატივისცემის და თავყენების დამსახურებით.

აი სწორედ ამგვარი დაქანტულობა მოქმედებაში და ოცნებების მოთ-

თათვის და წაითხვას მოწოდებისა გაფიცების კომიტეტის მიერ, მაგრამ პოლიციამ და კახელებმა დაშალეს მითინგი.

13 ივნისს ბოქაულებს გამოეცხადათ, რომ ყოველივე დახმარება გაუწიონ ამ ბულაონიკებს, რომელნიც აპირებენ მუშაობას და შეიპყრან ის პირნი, რომელნიც ამას წინააღმდეგობას და განდევნილ იქნან სატახტო ქალაქიდან.

როგორც „რეჩა“ გადმოგვცემს, 12 ივნისს გაიფიცნენ მეგობრები სუვოროვის უბნისა, ვასილიევის პოლიციის ნაწილის. 283 მეგობრებმა წარუდგინეს პოლიციულ ნაწილს თავის მოთხოვნები, რომლის უპირველესად იყო: განთავისუფლება მეგობრების ყოველნაირ პოლიტიკურ თანამდებობიდან და მიეცეთ ნება შეიკრიბნენ, რათა ილაპარაკონ თავიანთ ქორ-ვარამზე. დიდი უარის შემდეგ ბოქაული იძულებულ იქნა შეეწყნარებინა მათი მოთხოვნები. ამ ერთი კვირის წინათ მეგობრები აპირებდნენ მითინგის გამართვას, მხოლოდ კახელებმა დაშალეს იგი. ეხლა მეგობრებმა გადაწყვიტეს, უფრო ენერგიულად შეუდგნენ თავიანთ საქმეს.

ხოვნილება იქნეს თავს ყველა ხალხში და ყველა ქვეყნებში, ვრცელდება სწრაფად და ადვილად პირობების და წრეების მსგავსების მეოხებით, წახედულობის, წაბაძულობის საშუალებით—მყარდება სარწმუნოება. ყველა ჯგუფი ან ხალხები მოხედებიან ამ საერთო უმოძრაობის მოძრაობის ტალღებში, ემორჩილებიან ერთ და იმავე ვნებას, განზრახვას, გატაცებული არიან ერთ და იმავე სეველით, ჯავრით, უიმედობით, ოცნებით, ექსტაზით, სიგრივით, ილრჩევიან გონებრივად გალლიუტინაციის ზღვის ტალღებში—ასრულდებიან ერთ და იმავე მოქმედებას, ითვისებენ ერთ და იმავე საქციელს და ყველა ერთად ასრულებენ თავიანთ გალლიუტინაციებს ერთ და იმავე საშუალებით — კულტით.

ამ რიგად მრავალი სარწმუნოება ისე მნიშვნელოვანი შეიქმნენ, რომ გაიჩინეს თავიანთი განსაკუთრებული აღმასრულებელი კორპორაციები, მოსამსახურეები — ქურუმები, მღვდლები და ზოგიერთებმა ღმერთები და ნახევრად ღმერთებიც კი; ამ უკანასკნელების თვითვეულ სიტყვას, მოქმედებას, ეესტეკულაციას ისეთი მნიშვნელობა აქვს მორწმუნეთათვის, რომ სრულებით აღარ არის საჭირო მორწმუნეთის იფიქროს სარწმუნოებრივ კითხვებზე;

ლია წერილი „მოსწავლე ახალგაზღვრებს“.

მრავალი წელია მას აქეთ, რაც ბიუროკრატია დიდის მხნეობით სხავს და ფარცხავს მოსწავლე ახალგაზღვრებს სიბრტყისა და სიუხავს მათ ობსკურანტიზმის, კონსერვატიზმისა და სიუხავს მათ ობსკურანტიზმის. დიდი სინაა, რაც მისი ტიპითაა აწვეს მოსწავლე ახალგაზღვრებს არამხოლოდ მისთვის, არამედ მათთვის, რომ ბიუროკრატია ცდილობდა რაც შეეძლებოდა უფრო გაერყინა მოსწავლე ახალგაზღვრებს როგორც სხვაობრივად, ისე განებრივად მას მტკიცებას არ უნდა. ასე ხდებოდა რუსეთის იმპერიაში მოურადებლად, დღისათ-მისათ. სასწავლებლები (იგივე სასწავლებელი) არამც თუ არ სრულდება იმას, რაც, რომ „სწავლა ცხოვრების უკავია“ საშუალოთა ცხოვრებისათვის, არამედ უფროდების ცდილობდა, რომ ეს „უკავია“ უდროით დამკანართო და გამოსაღმობდა წუთი სიუხავს. სამწუხაროთ, ბიუროკრატების და ტენიანისტების ცდას ტყუილად არ ჩაუვლია, შირიქით, მან სასწავლებელი ნაყოფი გამოიღო მათთვის: სკოლა სრულდით მომუშაებელს გვიშვებდა და გვიშვებს ახლაც სკენ, მოსწავლეებს, ცხოვრებისათვის მოწვევი შესატყვისათ.

ახა, მიმოვიხედეთ გარემო...
„მოსწავლე ახალგაზღვრებს“.

ესტეკულაციამ, მიმიკამ და რამოდენიმე ბეგრამ დაიჭირა აზროვნების ადგილი. გააჩინეს ცერემონიები, რომლის დროსაც ადამიანი, როგორც კერძო პიროვნება სრულდით წაშლილია. საკმარისია დანიშნულ დროზე დაჯდეთ, ადგეთ, ხელი გაანძიოთ, ტურები გააცეკუნოთ, სიქეთ ზოგიერთი სიტყვის პირველი მარცვლი, აიღოთ-დაიღოთ ხელები, გამოხრიკოთ თვალები, შეისუნთქოთ არიანტები, დაითვრეთ სხვადასხვა სახეობებით: ერთი სიტყვით საკმაო იტხოვროთ იმობილით ისე, როგორც მღვდლები და ქურუმები გვიწვებენ უხსოვარი დროიდან. ამ გვარად ადამიანი, კაცი ეჩვევა გადაიქცეს მზრუნავ მანქანად, იტრიალოს ისე, როგორც დერეჟმა, გაიბრუნოს, გაიუბრუნოს თავი ისე, როგორც აისისაჟი, ფაქრმა, რომლებიც სხეულში ირკიბენ ნემსებს, ქინძისთავებს, გაბრუნდეს ისე, რომ „ავიდეს მემვიდე ცაზე“, როგორც მოციქული პავლე ან მამადი; ადამიანის ნამდვილი, ჩვეულებრივი ცხოვრება შეტყუილია რელიგიური, სარწმუნოებრივი ოცნებით, გალლიუტინაციით, სიგრივით.

ტესტს აცხადებს „ნობათის“ და „მეშის“ რეაქციების წინააღმდეგ...
სამწუხარო და სავალალო ის კი არ არის, რომ მოსწავლე ახალგაზღვრებს ტესტს აცხადებს, სამწუხარო ის არის, რომ „მოსწავლეებს“ ვერ უღალატებიათ სკოლაში ნათამბე ტრადიციებისათვის და ვერ გადაუდგიათ მათ ის მძიმე უღელი, რომელიც მკვლავუნსათა აწვა მათ კისერზე და რომელიც განებრივად ბატონობს ქვეა. თუ „დამარცხი“ გამოცხადებული „პროტესტი“ ანარქისტების წინააღმდეგ არ ამტკიცებს „მოსწავლეებს“ განებრივ სიბეჭეს და სუაერ სიღატაკს? სამწუხაროთ, ამტკიცებს...
ახა, კალღებებო, მეტი გამკრთობა, მეტი განებრივი თავისუფლება! ძირს დოგმატიზმი და განებრივი ბატონობა! გაუმარჯოს თავისუფალ აზროვნებას!..
მოსწავლე.

დეკლემაცი

(პეტერბურგის სააგენტო დეკლემაცი).

პეტერბურგი. გაზ. „სვეტი“ გადმოგვცემს რომ 26 საღამოთი პრეზენტაციის პოლიცია უგზო-უკვლოდ დაიკარგა. ორიც გადმოხტა მატარებლიდან როდესაც გვიდნენ პეტერბურგის საღვურედან და გაიტყნენ გატყულები ვერ უბრუნიათ.

ბოქიო. გარეშე საქმეთა მინისტრმა მოისმინა გენერალ რენენკამემა, რომელმაც განაცხადა, რომ რუსეთი საომარად ემზადება, ხელახალ უკმაყოფილები გამო შორეულ აღმოსავლეთში. თუ მოხსენება გამართლდა, მაშინ იაპონია მიმართავს უკიდურეს ზომებს.

იორასლავი. მოლოვის მახრამი გლეხებმა გალობეს მოურავი გრაფი მუხის პეშენი და ძალადობით წაართვეს საერებო უფროს ქალაქი, მიიღეს კონტრაბანდ 240 მან. უწყობა შეჩერებულია. შეჯახება ყაზახებს და სტრანეიკებს შორის არ

ყოფილა, გლეხებმა დაუბრუნეს.

კოლტაზა. სკლამფასკის ნომის მუშები გაიფიცნენ, ხოვს სამუშაო ფასის მომატებას.
როსტოვი. გუშინ საათის ზოში დაახრჩეს მესათე, მაგდარტულია.

ეკატერინოსლავი. გაიფიცნენ მკირაველ ქარხნის მუშები, ხოვსლება ეკონომიურია.

პროსპეროვი, რომელნიც როტ-გამზრახველნი სოფელ მათს დაესხნენ მელენის. დასაიქვე მდგომი ერთი კაცი, რომელნიც მანეთი და მიიღეს.

პარაზა, ზამკოვის მოქალაქე მოკლეს ოკოლოდონიკი სოფი. იქვე ეიტრის მოედანსიკვილილად დასკრეს სტრანეიკი ერთი მუშა.

გაგაშინი. გუშინ კრამატოს საღვურზე დანიშნული იყო მათის მითინგი. წინააღმდეგობა წიეს საღამოებმა. 700 მუშა ერთა სლოვანსკისკენ სამი ტესტული იქმნენ ჯარისაგან.

იოანესი. ვილკოვოში ორს შვს თოფის წაღლის შემწეობით დოდა თამაქისთვის მოეკლნა გრამ წამალი აფეთქდა და ბავშვი დაშავდა. ქალაქში ხმა და, რომ პროვოკატორებმა აქეს ყუმბარა, რომ გამოიწვიონ გრომი. ებრაელების წარმომადგენლებმა ძლიეს დაამშვიდეს მკაბნი.

ნოვოჩიკასკი. — გლეხები საქმე, რომელიც მონაწილეობდა ავტარულ მოძრაობაში, ხილულ იქნება სოფელ კაშენ 150 მოწმობის თანადასწრებო.

რედაქტორ-გამომცემელი
მიხეილ ლიხანოვი

ამა ივნისს 22-დან ბოლისში გამოვა ყოველკვირეული სახალხო გაზეთი გ ზ ე ს ი

გაზეთი ემსახურება მიწის მუშა გლეხობის ინტერესებს: **მიწა და მისუფლება, მიწა მიწის მუშებს.** გაზეთი ხელს შეუწყობს მზრავლეების განვითარებას, გამოარკვევს აღვლობრივ საქიროებას და ნობს რუსეთის და ევროპის გლეხობის მოძრაობას. პროლეტარიატ გლეხობა ის მოწინავე რაზმი, ის მშრომელი კლასი, რომელიც აოფლით ასაზრდოებს მთელს ქვეყანას და რომელიც უშვადებს კაცობის განახლებას და ახალს, სამართლიანობას, თანასწორობას და სუფილებაზე დამყარებულს ცხოვრებას.

ფასი კახეთისა: წლის დაშლავად 1 მან. და 60 კ., სამის თვით—80 ცაფე. №—6 კ.

ხელის მოწერა მიიღება რედაქციაში (საბოროის ქუჩა, № 43) წერაკითხვის საზოგადოების მაღაზიაში.

(5—1) რედაქტორ-გამომცემელი შ. ჯანაშვილი